

UCHWAŁA NR 170/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 kwietnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Polska Jest Jedna o źródłach pozyskania
środków finansowych w 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 3, 4 i 7 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Polska Jest Jedna o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. **z powodu** nieudzielenia wyjaśnień na pytania Państwowej Komisji Wyborczej, co uniemożliwiło stwierdzenie, że pozyskiwanie przez nią środków finansowych było zgodne z art. 24 ust. 1, 4 i 8 oraz art. 25 ust. 1 i 4a ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Polska Jest Jedna (EwP 442) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. w dniu 15 kwietnia 2024 r. tj. po upływie terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Do sprawozdania nie dołączono sprawozdania biegłego rewidenta z badania sprawozdania Partii w zakresie wpływów na jej Fundusz Wyborczy, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, albowiem Partia nie udostępniła wymaganych dokumentów biegłemu rewidentowi. Świadczy o tym korespondencja mailowa przesłana do wiadomości Państwowej Komisji Wyborczej

przez biegłego rewidenta. Złożenie sprawozdania finansowego Partii bez załączonego sprawozdania biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej stanowi uchybienie regulacji art. 38 ust. 3 ustawy o partiach politycznych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy uchybienie to nie stanowi przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii. Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie złożonego sprawozdania Partii a także mając na uwadze pytania kierowane przez nią w piśmie skierowanym do Partii z dnia 17.10.2024 r., stwierdziła, co następuje.

Partia nie wypełniła pozycji nr 7, 8 i 9 sprawozdania, gdzie należało podać dane (imiona i nazwisko) Pełnomocnika finansowego Funduszu Wyborczego. Nieprawidłowość ta oznacza, że Partia sporządziła sprawozdanie niezgodnie ze stanem faktycznym. Naruszyła tym ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskiwania środków finansowych.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych (z wyłączeniem Funduszu Wyborczego) partia polityczna Polska Jest Jedna wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała środki w wysokości 872 859,43 zł pochodzące w całości z wpłat od osób fizycznych dokonanych bezpośrednio na rachunek bankowy Partii, w tym: ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę: 8091,88 zł oraz z darowizn pieniężnych: 864 767,55 zł. Partia nie dołączyła do sprawozdania umowy bieżącego rachunku bankowego jak również historii tego rachunku za 2023 rok, a także nie podała w sprawozdaniu, w jego części dotyczącej wykazów szczegółowych źródeł pozyskania środków finansowych dot. pozycji nr 14 sprawozdania, nazwy i adresu siedziby banku obsługującego rachunki bankowe Partii ani numerów rachunków bankowych. Nie dołączono do sprawozdania także wykazów wpłat zarówno składek członkowskich jak i darowizn pieniężnych.

Partia wykazała, iż w 2023 roku nie pozyskała środków z innych źródeł, w pozostałych pozycjach sprawozdania wpisano „0”.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Polska Jest Jedna posiadała Fundusz Wyborczy, dla którego dnia 23 sierpnia 2023 r. otworzyła rachunek bankowy o nr 50 1240 1183 1111 0011 2923 9317 prowadzony w Banku PEKAO SA, o czym Partia poinformowała pismem z dnia 15 marca 2024 roku. Do sprawozdania nie dołączono historii tego rachunku za okres sprawozdawczy.

Jak wynika ze złożonego sprawozdania, partia na rachunek Funduszu Wyborczego pozyskała przychody w wysokości 970 427,57 zł, na które złożyły się:

- darowizny od osób fizycznych, wpłacone z zachowaniem limitu określonego w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o partiach politycznych: 649 037,20 zł,
- środki finansowe z wpłat własnych: 321 390,37 zł.

Wydatki poniesione w 2023 r. z Funduszu Wyborczego Partii wykazano w sprawozdaniu w łącznej kwocie 924 188,25 zł, jako przeznaczone na:

- sfinansowanie udziału Partii w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.: 924 000,00 zł;
- koszty bankowe: 188,25 zł.

Partia nie przedstawiła wyciągu bankowego rachunku bankowego Funduszu Wyborczego na ostatni dzień sprawozdawczy.

W związku z niedołączeniem do sprawozdania dokumentów bankowych, Państwowa Komisja Wyborcza nie mogła potwierdzić, że dane zawarte w sprawozdaniu są zgodne ze stanem faktycznym, a gospodarka finansowa Partii w 2023 r. była prowadzona w sposób prawidłowy.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Partii o przedstawienie dokumentów, które należało złożyć wraz ze sprawozdaniem finansowym a których wykaz znajduje się w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076), w tym: umowy bieżących rachunków bankowych partii politycznej i Funduszu Wyborczego (przedstawiono jedynie dyspozycję otwarcia kolejnych rachunków w ramach umowy, dot. Funduszu Wyborczego), umowy z podmiotami świadczącymi usługi płatnicze na rzecz partii politycznej, wyciągi bankowe prowadzonych rachunków bankowych na ostatni dzień okresu sprawozdawczego oraz historię każdego rachunku, umowy kredytu bankowego, umowy

i inne dokumenty dotyczące użyczenia posiadanych przez partię polityczną nieruchomości i lokali oraz dokumenty finansowe potwierdzające rozliczenie refundacji kosztów mediów wykorzystywanych w tych lokalach między użyczającym a podmiotami, którym lokale te zostały użyczone, wyciąg z rachunku prowadzonego w biurze maklerskim potwierdzający przychody z obrotu obligacjami Skarbu Państwa i bonami skarbowymi Skarbu Państwa. Ponadto, Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się o przedstawienie wykazów szczegółowych źródeł pozyskania środków finansowych oraz wydatków, w tym: wykazów otrzymanych darowizn i wpłaconych składek członkowskich, przedstawiono jedynie wykaz nazwany w tytule maila: „darowizny wpłacone na FW” jednakże nie we wszystkich pozycjach zawierał on wymagane dane, jak również zwróciła się z pytaniami dotyczącymi tego czy w okresie sprawozdawczym Partia udzielała odpłatnie licencji na wykorzystanie jej symbolu graficznego przez podmioty oraz czy w okresie sprawozdawczym Partia dokonywała zakupów z terminem płatności wydłużonym do ponad 30 dni, co stanowiłoby naruszenie art. 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, ponieważ oznaczałoby pozyskiwanie przez partię środków finansowych z kredytu kupieckiego, który nie jest wymienionym w tym przepisie dozwolonym źródłem majątku partii. Ponadto, Państwowa Komisja Wyborcza wskazała Partii, że zgodnie z art. 25 ust. 6-13 i art. 27a ustawy o partiach politycznych, od 1 lipca 2022 r. partia polityczna jest zobowiązana do prowadzenia i bieżącego aktualizowania rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000,00 zł, z wyłączeniem składek członkowskich oraz rejestru umów. Rejestry te mają być prowadzone w formie elektronicznej i udostępniane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej utworzonej przez partię. Obowiązek ten dotyczy wszystkich partii politycznych, bez względu na to, czy w okresie sprawozdawczym wpłaty takie były dokonywane na rzecz partii, czy też nie, jak i bez względu na to, czy partia zawierała takie umowy, czy nie. Wykonanie obowiązku udostępnienia rejestrów wymaga posiadania przez partię strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, prowadzonej zgodnie z wymogami art. 8 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i z przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. poz. 68). Publikacja rejestrów na stronie internetowej partii niespełniającej tych wymogów nie stanowi wykonania obowiązku ustawowego.

W związku z tym zwrócono się do Partii o informację, czy Partia posiada stronę podmiotową Biuletynu Informacji Publicznej, prowadzoną zgodnie z wymogami art. 8 ustawy o dostępie do informacji publicznej i z przepisami ww. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jeśli tak, to czy w okresie sprawozdawczym były na niej udostępnione rejestry wpłat i umów, o których mowa w art. 25 ust. 6-13 i art. 27a ustawy o partiach politycznych, aktualizowane zgodnie z wymogami powołanych przepisów ustawy o partiach politycznych.

W odpowiedzi, kancelaria prawna reprezentująca partię Polska Jest Jedna, w przesłanym piśmie poinformowała, iż „Partia nie prowadziła gospodarki finansowej podczas wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zatem przy rozpatrywaniu sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych przez Partię za rok 2023, Państwowa Komisja Wyborcza winna opierać się o dokumentację sporządzoną przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu Wyborczego Partii Polska Jest Jedna”, dokumenty nie zostały uzupełnione a pytania pozostały bez odpowiedzi. Sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Polska Jest Jedna, uczestniczącego w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., zostało odrzucone uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej nr 6/2025 z dnia 16 stycznia 2025 r. Sprawozdanie finansowe partii politycznej powinno być złożone wraz z dokumentami wymienionymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r., które nie są tożsame z dokumentacją, która powinna być dołączona do sprawozdania finansowego komitetu wyborczego utworzonego przez tę partię polityczną.

Mając na względzie nieudzielenie przez Partię odpowiedzi na kierowane do niej pytania oraz nieprzedstawienie dokumentów potwierdzających dane wykazane w sprawozdaniu, uzasadnione jest przyjęcie domniemania, że w okresie sprawozdawczym Partia pozyskiwała swój majątek z niedozwolonych źródeł, tj. niewymienionych w art. 24 ust. 1, ust. 4 i ust. 7 ustawy o partiach politycznych, że pozyskane środki finansowe gromadziła poza rachunkiem bankowym, tj. niezgodnie z art. 24 ust. 8 wskazanej ustawy a także, że przyjmowała środki finansowe, jak również wartości niepieniężne z niedozwolonych źródeł, tj. od podmiotów innych niż od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, czym naruszyła regulację art. 25 ust 1 i ust. 4a ustawy o partiach politycznych.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy, skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od osób fizycznych, ich przyjęcie od podmiotu innego niż osoba fizyczna narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 przywołanej ustawy stanowi podstawę do odrzucenia sprawozdania (postanowienia Sadu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04). W innym ze swoich postanowień Sąd ten wskazał, że jedną z istotnych gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych (art. 23a ustawy o partiach politycznych), jest wprowadzony artykułem 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w sposób jednoznaczny i enumeratywny zarazem, wykaz dopuszczonych przez ustawodawcę źródeł finansowania partii politycznych, który doprecyzowany jest w art. 25 ust. 1 tej ustawy (postanowienie z 3 października 2002 r., III SW 21/02). Przyjęcie przez partię polityczną korzyści majątkowych z nieznanego, niedozwolonego źródła stanowi naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. To stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej potwierdził już w 2004 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 17 września, III SW 38/04 (por. także postanowienie SN z 22 września 2006 r., III SW 23/06, postanowienie z 14 października 2008 r., III SW 10/08 i postanowienia z 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

A zatem również te naruszenia, stosownie między innymi do regulacji przywołanej w postanowieniu Sądu Najwyższego, tj. do regulacji art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4, ale także pkt 7 ustawy o partiach politycznych przesądzają o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania partii politycznej.

Należy wyraźnie podkreślić, że w tego typu sytuacjach regulacje prawne nie pozostawiają żadnej swobody działania Państwowej Komisji Wyborczej. Narzucają konkretny tryb jej działania oraz sposób zakończenia postępowania. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia niż wynikające z art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 3, 4 i 7 ustawy o partiach politycznych narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem

nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Należy także wyraźnie zaznaczyć, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe i wartości niepieniężne pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Obowiązku tego partia polityczna Polska Jest Jedna nie wypełniła.

Poza tym partia polityczna Polska Jest Jedna w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Partia nie widnieje wśród podmiotów zarejestrowanych w <https://www.bip.gov.pl/>, jak i w <https://www.gov.pl/web/bip>. To uchybienie, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Polska Jest Jedna przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)